

3

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS
CĒSU (ВЕНДЕНСКИЙ) APRINĶA KOMITEJA

PA-58. fonds

VĒSTURISKĀ IZZIŅA

1919.g. marts-1919. jūnijs

Pamatojoties uz Latvijas Komunistiskās partijas (LKP) VI kongresa (notika 1919.g. no 1. līdz 6. martam) lēmumu, atbilstoši jaunajam Latvijas Sociālistiskās Padomju Republikas administratīvi teritoriālajam iedalījumam tika dibinātas LKP apriņķu organizācijas.

Sadaloties Latvijas Sociāldemokrātijas (LSD) Vidienas organizācijai, 1919.g. 24. martā notika LKP Cēsu apriņķa konference, kura nodibināja LKP Cēsu apriņķa organizāciju.¹

LKP Cēsu apriņķa organizācijas darbību vadīja apriņķa komiteja, kuru ievēlēja apriņķa konferencē. Organizācijas pamatšūnīša bija pulciņš, kas veidojās darba vietās, ja tur strādāja ne mazāk kā 3 partijas biedru. Laukos - pulciņi veidojās pagastos. Pulciņi apvienojās rajonos. Rajonu darbību vadīja rajona biedru kop sapulce.

Kārtējās darbības veikšanai biedru kopsapulce ievēlēja rajona komiteju.

Rajoni apvienojās apriņķa organizācijā.

LKP Cēsu apriņķa organizācijā ietilpa sekojošie rajoni:²

- Cēsu (PA-160. fonds),
- Drustu-Gatartas,
- Jaunpiebalgas (PA-159. fonds),
- Nētķenu-Dzērbenes (PA-161. fonds),
- Ramkas,
- Raunas,
- Sērmūkšu,
- Straupes (PA-166. fonds),
- Vecpiebalgas.

1) Latvijas Komunistiskā partija 1918. un 1919. gadā.
Dokumenti un materiāli. LVJ, 1958., 302. un 303. lpp.

2) LVA, PA-58.f., 1. apr., 1.1., 1.o.p.lp. un 2.1., 11, 12. un 22.lp.

LKP Malienas apriņķa komiteja 1919.g. 23. aprīļa sēdē nolēma pievienot Ramkas rajonu Malienas apriņķa organizācijai.³

1919.g. maijā fon der Golca karaspēks pārgāja uzbrukumā, 22. maijā ieņēma Rīgu un drīz Padomju Latvijas armija atstāja Vidzemi. LKP Cēsu apriņķa komiteja 1919.g. 15. jūnija sēdē pieņēma lēmumu par savu funkciju nodošanu LKP Cēsu apriņķa organizācijas likvidācijas birojam un pārtrauca savu darbību.⁴

x x

x

Latvijas Valsts arhīva (LVA) Sociālpolitisko dokumentu nodaļā ir sekojošie LKP Cēsu apriņķa organizācijas rajonu komiteju un pulciņu fondi:

PA - 159. fonds - LKP CĒSU APRINĶA ORGANIZĀCIJAS
JAUNPIEBALGAS RAJONA KOMITEJA

1917.g. aprīlī tika nodibināts LSD Vidienes organizācijas Piebalgas rajons⁵ ar komiteju priekšgalā. 1918.g. februārī sākoties vācu okupācijai, rajons pārtrauca savu darbību un to atkal atjaunoja 1918.g. rudenī.⁶ No 1919.g. marta sākuma darbojās patstāvīgi kā LKP Piebalgas rajona organizācija. 1919.g. 24. martā ar nosaukumu Jaunpiebalgas rajons tas tika pievienots jaunizveidotajai LKP Cēsu apriņķa organizācijai. Pēc Padomju Latvijas armijas atkāpšanās no Vidzemes Jaunpiebalgas rajona komiteja 1919.g. 13. jūnijā⁷ visas lietas un kasi nodeva LKP Cēsu apriņķa organizācijas likvidācijas birojam un pārtrauca savu darbību.

PA - 160. fonds - LKP Cēsu apriņķa organizācijas Cēsu rajona
komiteja

1917.g. aprīlī tika nodibināts LSD Vidienes organizācijas Cēsu rajons⁸ ar komiteju priekšgalā.

3) LVA, PA-60.f., 1. apr., 1.l., 57. lp.

4) Turpat, PA-31.f., 2. apr., 4.l., 1.o.p.lp.

5) Latvijas Komunistiskā partija Oktobra revolūcijā 1917.g. Dokumenti un materiāli-Rīga, 1957.-51.-52.lpp.

6) LVA, PA-6.f., 1.apr., 3.l., 7.lp. un 4.l., 3. lp.

7) Turpat, PA-159.f., 1.apr., 8.l., 1.lp.

8) LKP Oktobra revolūcija 1917.g. Dokumenti un materiāli. 51.-52.

1918.g. februārī, sākoties vācu okupācijai, rajons pārgāja pagrīdē un ar nosaukumu Gaujmaliešu rajons⁹ darbojās LSD Vidzemes koporganizācijas¹⁰ Vidienas organizācijas sastāvā. 1919.g. janvārī Cēsu rajons legalizējās¹¹ LSD Vidienas organizācijas sastāvā. No 1919.g. marta sākuma darbojās patstāvīgi kā LKP Cēsu rajona organizācija.

1919.g. 24. martā Cēsu rajons tika pievienots jaunizveidotajai LKP Cēsu apriņķa organizācijai. Pēc Padomju Latvijas armijas atkāpšanās no Vidzemes, 1919.g. jūnijā komiteja pārtrauca savu darbību.

PA - 161. fonds - LKP CĒSU APRIŅĶA ORGANIZĀCIJAS
NĒTKĒNU-DZĒRBENES RAJONA KOMITEJA

1919.g. 4. februārī tika nodibināts LSD Vidienas organizācijas Cēsu rajona Nētķenu apakšrajons¹². 1919.g. marta sākumā līdz ar Dzērbenes pagasta LKP biedru pievienošanu Nētķenu apakšrajonam, tiģa nodibināts LKP Nētķenu-Dzērbenes rajons¹³, kas darbojās patstāvīgi kā partijas rajona organizācija.

1919.g. 24. martā Nētķenu-Dzērbenes rajonu pievienoja jaunizveidotajai LKP Cēsu apriņķa organizācijai. Pēc Padomju Latvijas armijas atkāpšanās no Vidzemes Nētķenu-Dzērbenes rajona komiteja 1919.g. 20. jūnijā¹⁴ visas lietas un kasi nodeva LKP Cēsu apriņķa organizācijas likvidācijas birojam un pārtrauca savu darbību.

PA - 162. fonds - LĒPAS LKP PULCIŅŠ. (LKP CĒSU APRIŅĶA
ORGANIZĀCIJAS CĒSU RAJONS).

1919.g. 23. martā tika nodibināts LKP Liepas pulciņš.¹⁵
1919.g. 24. martā pulciņš tika pievienots jaunizveidotajai LKP Cēsu apriņķa organizācijai un darbojās Cēsu rajona sastāvā.

- 9) LKP 1918. un 1919.gadā. Dokumenti un materiāli.-74.lpp.
10) Sk.LSD Vidzemes koporganizācijas centra (PA-85.fonds)
Vēsturisko izziņu
11) LVA, PA-160.f., 1.apr., 2.l., 3.lp.
12) Turpat, PA-161.f., 1.apr., 1.l., 1. un 2.lp.
13) Turpat, 2.l., 5.lp.
14) Turpat, 14.lp.
15) LVA, PA-162.f., 1.apr., 1.l., 4.lp.

Pēc Padomju Latvijas armijas atkāpšanās no Vidzemes Liepas pulciņā 1919.g. 23. jūnijā¹⁶ visas lietas un kasi nodeva LKP Cēsu apriņķa organizācijas likvidācijas birojam un pārtrauca savu darbību.

PA - 164. fonds - PRIEKUĻU LKP PULCIŅŠ. (LKP CĒSU APRIŅĶA ORGANIZĀCIJAS CĒSU RAJONS).

1919.g. 5. februārī tika nodibināts LSD Vidienes organizācija Cēsu rajona Priekuļu pulciņš.¹⁷

No 1919.g. marta sākuma pulciņš bija LKP Cēsu rajona sastāvā (šajā laikā rajons darbojās patstāvīgi kā partijas rajona organizācija). 1919.g. 24. martā LKP Cēsu rajona Priekuļu pulciņš tika pievienots jaunizveidotajai LKP Cēsu apriņķa organizācijai. Pēc Padomju Latvijas armijas atkāpšanās no Vidzemes Priekuļu pulciņš 1919.g. 19. jūnijā¹⁸ visas lietas un kasi nodeva LKP Cēsu apriņķa organizācijas likvidācijas birojam un pārtrauca savu darbību.

PA - 165. fonds - SKUJENES LKP PULCIŅŠ. (LKP CĒSU APRIŅĶA ORGANIZĀCIJAS SĒRMŪKŠU RAJONS).

1917.g. jūnijā tika nodibināts LSD Vidienes organizācijas Skujenes rajons.¹⁹ 1918.g. februārī, sākoties vācu okupācijai, rajons pārtrauca savu darbību un to atkal atjaunoja 1919.g. 28. februārī jau kā LSD Vidienes (no 1919.g. 1. marta - LKP Valmieras apriņķa) organizācijas Skujenes pulciņš.²⁰ 1919.g. 24. martā pulciņš tika pievienots jaunizveidotajai LKP Cēsu apriņķa organizācijai, domājams, ka Sērmūkšu rajona sastāvā.²¹ Pēc Padomju Latvijas armijas atkāpšanās no Vidzemes 1919.g. jūnijā Skujenes pulciņš pārtrauca savu darbību.

16) LVA, PA-162.f., I.apr., I.l., 4.lp.

17) Turpat, PA-164.f., I. apr., I.l., 3.lp.

18) Turpat, 12.lp.

19) LKP Oktobra revolūcija 1917.g. Dokumenti un materiāli-165. lpp.

20) LVA, PA-165.f., I.apr., I.l., 1.lp.

21) Turpat, PA-58.f., I.apr., 2.l., 20.lp.-Sērmūkšu rajona komiteja līdz sava zīmoga saņemšanai lietoja bij.Skujenes rajona komitejas zīmogu

PA - 166. fonds - LKP CĒSU APRINĶA ORGANIZĀCIJAS

Lietā iesūtīts (ievietots)

STRAUPES RAJONA KOMITEJA

1919.g. janvārī tika nodibināts LSD Vidienes organizācijas Cēsu rajona Straupes apakšrajons²² ar komiteju priekšgalā.

No 1919.g. marta sākuma darbojās patstāvīgi kā LKP Straupes rajona organizācija. 1919.g. 24. martā Straupes rajons tika pievienots jaunizveidotajai LKP Cēsu apriņķa organizācijai.

Pēc Padomju Latvijas armijas atkāpšanās no Vidzemes 1919.g. jūnija komiteja pārtrauca savu darbību.

Lietas notikumi un fiziskā stāvokļa īpatnības

Lapu Nr.

Galvenā fondu glabātāja
nodaļas I.kat. arhiviste

Jh 22.09.93

T.Jakovļeva

Lapu Nr. 22) LVA, PA-166.f., 1.apr., 2.l., 5. un 11.lp.

1999.g. 01. septembris